

Läsförståelse Steg 1

Bearbetad text och bild

Information till läraren

Originalbokens ISBN: 978-91-44-15115-1

SPSM-verksnummer: 41277

Den här läraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur det pedagogiskt anpassade läromedlet skiljer sig från originalläromedlet och om hur ni kan arbeta med det.

Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom att text och bilder bearbetas. Bearbetningen av läromedlet innebär att eleven kan använda samma läromedel som sina seende klasskamrater. Innehållet har samma syfte, nivå och pedagogiska innehåll som originalet.

SPSM producerar e-böcker i Textview- och HTML-format. Läromedlet kan också framställas i tryckt punktskrift. E-boksformatet HTML kan finnas i två olika versioner, en version med bearbetad text och bild och en obearbetad version.

Till det anpassade läromedlet kan det finnas tillhörande svällpappersbilder. Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Detta för att bilder och punktskrift inte ska skadas.

Till svällpappersbilderna finns en separat läraranvisning. I den finns det tips på hur man avläser och utforskar en taktill bild tillsammans med eleven. Läraranvisningen bifogas med leveransen av svällpappersbilderna men den finns också som nedladdningsbar pdf i SPSM:s webbutik.

Du kan behöva ytterligare vägledning gällande punktskrift. Se till att ha tillgång till Punktskriftsnämndens handledningar. De finns som nedladdningsbara pdf:er på Punktskriftsnämndens hemsida. I handledningarna står det exempelvis hur olika punktskriftstecken ser ut i punktskriftsboken och på svällpappersbilderna.

Följande skrifter är bra att ha till hands:

- *Svenska skrivregler för punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Punktskriftens skrivregler för matematik och naturvetenskap*, Punktskriftsnämnden
- *Fonetik och punktskrift*, Punktskriftsnämnden
- *Räkna med mig*, SPSM

Har du frågor, eller vill dela med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av detta läromedel, mejla till anpassningsfunktionen@spsm.se.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på telefonnummer 010-473 57 11.

Trevlig läsning!

Innehåll

E-bok i HTML-format	1
E-bok i Textview-format	1
Tryckt punktskrift	2
Generella förändringar av boken	4
Sidspecifika förändringar.....	5
Pedagogiska tips	6
Bildbeskrivningar	6

Information om de olika formaten och text till läsaren

E-bok i HTML-format

Webbläsare

En bok i HTML-format läser du i en webbläsare. Tänk på att boken kan se olika ut i olika webbläsare. Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. Kontakta SPSM om ni får problem med webbläsare.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Det finns en svällpappersbild.
- De bilder som det ställs frågor kring har fått en bildbeskrivning.
- Det finns hänvisningar till övningar i det digitala läromedlet, men det är inte säkert att det fungerar ihop med skärmläsningssystem och punktskriftskärm. Du och din lärare får undersöka det.
- En seriestripp har blivit bildbeskrivningar och pratbubblornas repliker i löpande text.

E-bok i Textview-format

En e-bok i Textview-format läser du i läsprogrammet Textview. Läsprogrammet finns att ladda ned gratis från Myndigheten för tillgängliga medier. Textview finns endast för Windows-datorer.

Det är viktigt att se till att boken fungerar innan eleven börjar använda den. En e-bok i Textview-format är organiserad som en pärm med flikar.

Stilsorter som till exempel fet eller kursiv stil återges inte i Textview-boken. Eventuell markerad text skrivs istället med VERSALER.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Det finns en svällpappersbild.
- De bilder som det ställs frågor kring har fått en bildbeskrivning.
- Det finns hänvisningar till övningar i det digitala läromedlet, men det är inte säkert att det fungerar ihop med skärmläsningsprogram och punktskriftskärm. Du och din lärare får undersöka det.
- En seriestripp har blivit bildbeskrivningar och pratbubblornas repliker i löpande text.
- Eventuell markerad text skrivs istället med VERSALER.

Tryckt punktskrift

Punktskrift kan tryckas på två olika sätt. För de som är ovana punktskriftsläsare är punktskriften tryckt med dubbelt radavstånd. Det kallas för glesskrift. För de som är mer vana är punktskriften tryckt med enkelt radavstånd, så kallad tätskrift. Boken kan även tryckas enkelsidigt eller dubbelsidigt.

Svartskriftskopia av punktskriftsboken

Följ med i elevens bok! För att du ska kunna läsa samma text som eleven läser finns en nedladdningsbar pdf som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Där kan du se hur hela boken, sida för sida, är pedagogiskt bearbetad.

Pdf:en är en spegling av punktskriftsboken, men i svartskrift, vilket innebär att punktskriftens förtecken för siffror, versaler, stilsorter och liknande återges med svartskriftstecken. Till exempel kommer du att se siffertecknet (p3456) som tecknet #, och versaltecknet (p6) som tecknet _ före bokstaven.

Pdf:en finns att ladda ner i SPSM:s webbutik, <https://webbutiken.spsm.se/>

Sök på bokens titel i SPSM:s webbutik och ladda ner pdf:en som heter **Svartskriftskopia av punktskriftsboken**. Ett tips om du vill skriva ut den är att skriva ut flera miniatyrsidor på samma ark. Det går förstås också bra att läsa **Svartskriftskopia av punktskriftsboken** digitalt.

Till läsaren av den bearbetade boken

I den pedagogiskt bearbetade boken finns en text som riktar sig till eleven och som kan vara bra att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Samma text hittar du här. Läs denna text tillsammans med eleven.

- Det finns en svällpappersbild.
- De bilder som det ställs frågor kring har fått en bildbeskrivning.
- Det finns hänvisningar till övningar i det digitala läromedlet, men det är inte säkert att det fungerar ihop med skärmläsningssystem och punktskriftskärm. Du och din lärare får undersöka det.
- En seriestripp har blivit bildbeskrivningar och pratbubblornas repliker i löpande text.

Generella förändringar av boken

I detta avsnitt beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens läromedel, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.

Titta i elevens e-bok, eller i Svartskriftskopia av punktskriftsboken, för att se exakt hur det pedagogiskt bearbetade läromedlet skiljer sig från originalboken.

- Eventuella stavfel från originaltexten kan ha korrigerats.
- Alla ikoner är ersatta av text:
 - H Hitta efterfrågad information
 - D Dra enkla slutsatser
 - S Sammanföra och tolka information och idéer samt reflektera
 - G Granska och värdera innehåll, språk och textuella drag
- Hänvisningen till Digitala övningar är kvar. Det står:
Digitala övningar: öva på ord och begrepp.
Däremot är det mycket osäkert om eleven, med skärmläsningsprogram och punktskriftsskärm kan komma åt materialet.
- Det finns ingen kod till det digitala materialet, och sidan 64 med information om det digitala läromedlet är struken.
- Några bilder, som det finns frågor kring, är bildbeskrivna.
- Det finns en svällpappersbild.

Sidspecifika förändringar

Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar, förutom de generella, som vi vill göra dig särskilt uppmärksam på. Det kan vara uppgifter som har utgått eller sidspecifika instruktioner till dig som lärare, till exempel att ta fram konkret material. Det kan också handla om att återanvända uppgifter eller bilder från tidigare avsnitt.

16

Seriestrippen är helt ersatt med löpande text:

Saken är inte biff

Seriestripp bestående av 9 bildrutor. Serien utspelar sig i ett kök. Personerna är en tonårig dotter och hennes pappa. Hon är klädd i jeans och tröja och har grönfärgat hår med en röd slinga i. Han är klädd i byxor och rutig skjorta och har ett stort skägg. Deras repliker står i pratbubblor.

1. Han kommer med spänstiga steg in i köket med matkassar där hon sitter vid bordet och läser en tidning.
Han: Jag tänkte att vi ska börja äta nyttigare, så jag har varit och storhandlat!
2. Han håller fram en stor skål med sallad, tomater och gurka.
Han: Man måste ju tänka på vad man stoppar i sig. Ingen mer stekt, fet bacon och sånt till lunchen. Nu kör vi med grönsallad!
Hon: Tanken är bra, pappa ...
3. Närbild på henne.
Hon: ... men grönsallad innehåller inte särskilt många näringsämnen. Knappt några faktiskt.
4. Helbild på henne, hon håller händerna på höfterna.
Hon: Dessutom behöver kroppen fetter för att fungera. Nyttiga fetter alltså. Sådana som finns i nötter och fröer.
5. Han tittar med förvånade ögon på henne när hon fortsätter förklara.
Hon: om du hade lagt i något sånt så hade salladen blivit mycket nyttigare.
6. Hon håller upp de två avokado han har köpt. Han blir alltmer förvånad och ser svettig och obekväm ut.
Hon: Visst avokado är nyttigt, men det är inte särskilt miljövänligt ...
Han: Men ... Alltså ...
Hon: ... de kräver mycket vatten för att odlas och de fraktas långt.
7. Hon håller upp en tetraförpackning med juice och läser på innehållsförteckningen.
Hon: Den här juicen har så mycket socker i sig att du lika gärna kunde dricka läsk!
8. Hon sätter sig igen vid bordet med sin tidning. Han står på köksgolvet med ihopsjunkna axlar och ett förvånat ansiktsuttryck.
Hon: Ledsen pappa, men om du nu vill äta nyttigt och medvetet så måste du gå och handla igen.
9. Han går på trottoaren. Han har en bekymrad min.
Han: Vem har kunnat tro att det skulle vara så komplicerat att ordna en bra lunch ...

Pedagogiska tips

I detta avsnitt hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med boken. Här finns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som ni kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.

Tid, förförståelse, individuell genomgång och syntolkning

- Den punktskriftsläsande eleven behöver mer tid till uppgifterna och det är elevens rättighet att få tillräckligt med tid även vid prov.
- Eleven med synnedsättning behöver förförståelse inför momentet eller uppgiften som kommer. Till exempel att få tid att läsa igenom text eller bildbeskrivningar eller titta på svällpappersbilden innan eleven lyssnar på en hörövning eller ska genomföra en uppgift.
- Du behöver syntolka bilder, dels de som visas tillsammans i klassrummet och dels individuellt till eleven. Informationen från bildbeskrivningar eller svällpappersbilder kan aldrig ge exakt samma information som seende elever får genom att titta på bilderna. Samtal om bilderna som förekommer i boken kan ge extra information som eleven kan ha nytta av för att få samma förståelse som sina seende klasskamrater.

Bildbeskrivningar

Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

9

Målning av den kända konstnären Caravaggio. Bilden är mycket mörk, det är bara den unga mannen som har ljus på sig. Han sitter på marken och lutar sig över vattenytan och ser ut att vara helt upptagen av att beskåda sin spegelbild.

21

Målning. En ödelagd stadsmiljö. Marken är full av bråte. Det är tegelstenar, trasiga bilar och skräp. Av höghusen är det bara stålskelett kvar, en del byggnader är helt rasade. Man ser inga människor.

33

Foto. En ung kvinna står utomhus. Hon håller en megafon i ena handen och höjer den andra med knuten näve. Hon ser ut att ropa något i megafonen.

41

Målning. En sjukhusmiljö med Nightingale i centrum. Hon är klädd i blå klänning med lång vid kjol. Runt om henne finns sårade soldater. En del ligger klädda i vita skjortor på enkla sängar med bandage om huvudet. Andra har fortfarande uniform på sig och håller för sina blödande skador. Det står en potta mitt på golvet.

45

Foto. En pojke i tonåren sitter på en parkbänk. Han är tillbakalutad med en öppen bok i händerna. Hörlurarna har han dragit ner så de vilar kring nacken, en skateboard står bredvid honom.

48

Foto av bokomslag. Omslaget har ett foto av Sophie Scholl lagt över en bakgrund bestående av nazismens röda flagga med hakkorset på. Titeln på boken är: Sophie Scholls korta liv, vita rosens kamp mot nazismen.

53

Fotomontage. Över ett foto av jorden sett från rymden har ett nät av linjer ritats in. På linjerna symboliseras information som far kors och tvärs över jorden som lysande punkter. Man kan inte följa var en linje börjar och slutar, det är ett virrvarr av linjer.

21

Målning. En ödelagd stadsmiljö. Marken är full av bråte. Det är tegelstenar, trasiga bilar och skräp. Av höghusen är det bara stålskelett kvar, en del byggnader är helt rasade. Man ser inga människor.

33

Foto. En ung kvinna står utomhus. Hon håller en megafon i ena handen och höjer den andra med knuten näve. Hon ser ut att ropa något i megafonen.

41

Målning. En sjukhusmiljö med Nightingale i centrum. Hon är klädd i blå klänning med lång vid kjol. Runt om henne finns sårade soldater. En del ligger klädda i vita skjortor på enkla sängar med bandage om huvudet. Andra har fortfarande uniform på sig och håller för sina blödande skador. Det står en potta mitt på golvet.

45

Foto. En pojke i tonåren sitter på en parkbänk. Han är tillbakalutad med en öppen bok i händerna. Hörlurarna har han dragit ner så de vilar kring nacken, en skateboard står bredvid honom.

48

Foto av bokomslag. Omslaget har ett foto av Sophie Scholl lagt över en bakgrund bestående av nazismens röda flagga med hakkorset på. Titeln på boken är: Sophie Scholls korta liv, vita rosens kamp mot nazismen.

53

Fotomontage. Över ett foto av jorden sett från rymden har ett nät av linjer ritats in. På linjerna symboliseras information som far kors och tvärs över jorden som lysande punkter. Man kan inte följa var en linje börjar och slutar, det är ett virrvarr av linjer.